

אין לימוד לאהבה

של הפליטים היא דווקא כתוכנו? האם אתם לא חושבים שבסופו של דבר, עיקר דאגתם של הפליטים היא פרנסה, ונג מעל הראש? האם אתם לא מאמינים שבקצת רצון טוב מצד הערבים היה אפשר בקלות לאכלס אותם בשטחים הענקיים והריקים אצלם? הם יכולים להיות שכנים של עשירי העולם ואחיהם-לדת. ממשלת-ישראל ראל היתה לבטח נותנת את כל העזרה הדרושה לכך, ושוכל סוף-סוף לחיות בי שקט ובשלוה בארץ הקטנה שלנו.

אולי יכול כבוד ראשי-הממשלה לעמוד מנחם בגין, להסביר לי מדוע ברצונו ללמד יהדות בבתי-הספר? לדעת, אהבת העם והארץ חייבת להיות מושגת בחושי הארץ הזאת, ואם היא אינה קיימת, אי-אפשר ללמוד.

לימוד אהבת הארץ והדגל קיימים רק במדינות טוטאליטאריות. בארץ דמוקרטית לא קיים מושג כמו לימוד לאהבה. דרך מוקנה עליידי לימוד וכפייה רק בדיקטטורה.

לכן צר לי על דרך זו, כמו שצר לי על הכפייה הדתית שתשולל בארץ, ועל המילחמה הקרובה שבה יסלו טובי בנינו. יוסי קלוגמן, גבעתיים

הרפו מהשקף!

מיכתבו של שרגא מן מטרונוטו (העולם הזה 2072) על „הדתי המכוער“, הוא דוגמה לחיפוש שעיר-לעזאזל. הוא זועק נגד התופעות החמורות של אפלייה, פער, חוסר נימוס, זוהמה ושפע שהציטו את הארץ, אך תחת שיסיק את המסקנות המת-חייבות מכך, הוא מגיע למסקנה פשוטה: הדתיים אשמים.

הקורא מן שוכח כי מדינתנו הוקמה ונשלטת בעיקר עליידי עובדי תורה, וכי מגמה חילונית. החברה דחקה את חכמה לקרני-זווית, ורוב הציבור אינו מוכן לש-מוע את דיבריהם. חבריו של שרגא מן הם שהציגו את החזון של „אור לגויים“, במשמעותו המודרנית — והם שגרמו לאי-מימוש. הם ניתלו את המדינה בדרכי השחיתות, התבצרו במיגדלי-ישן והתרחקו מן העם. הם שיצרו את מערכת-החינוך המקולקלת.

גם עורמה בקלקלתם. הם אינם די אמרי צים להכות על ליבם ולהפש את טעויותיהם. הם מעדיפים להכות על לב אלה שהרחיקו אותם מכל עמדת-השפעה ציבורית.

אני מחייב, כמוכן, את זכותו של כל יהודי לבקר את חכמיו, אם הוא סבור שאינם עושים די כדי להשליט את ערכי היהדות על שם ישראל. אך מן אינו מעוניין כלל בערכים אלה. עניינו בחינוך ממלכתי נוסח קנדה, וב„אופי עיברי בריא“ (עד כמה הוא בריא ראינו בפרשיות-הש-חיות האחרונות). מכאן, שרק צביעות היא להשתמש במושגים מעולם היהדות, כגון „קדמה דרראץ לתורה“, כדי לגנו את חכמה ולקבול נגד התפילה האטור-מטית, כאשר אין לו כל יחס גם לתפילה הבאה מן הלב.

לדעת, על הקורא מן להפסיק לדבר בלשון של „אנחנו“, והם“, עליו להוכיח את עצמו כיהודי נאמן, שצביעותו ומוותו אינם סמלים חיצוניים, אלא כלים לזכירה מתמדת של ערכיו הנעלים.

יובל אבי-דוד, חיפה

ב"ה עיה"ק ירושלים ת"ו.

מאז הבחירות אתם מרתמים את דמנו יותר ויותר. מדוע הינכם כליכם שונאים אנשים דתיים? מדוע אתם בחולים בדת משה וישראל? מה הרע בדת? הרי עיניכם כם הרואות מעשיו סמים אין בקרב הנוער הדתי! מדוע אתם מתעלמים מאמת פשוטה זו? מדוע התקפה השחצנית של-כם על כל מה שריח דת גורף ממנו? האם יש לכם תרומה יותר בדוקה מאשר הדת נגד הידרדרות הנוער? מי שמוכן לראות את האמת — והסטיסטיקה מוכיח-זה — יודע לאיכונן כי אין נוער דתי עברייני, וזה אומר דרשני.

הרפו מהשקף!

איש נטורי-קרתא, ירושלים

השלום — חלום

הדברים שנכתבו בעיתונכם (העולם הזה 2072) בקשר לסיכויי השלום שאבדו עם עליית הליכוד לשלטון, מעוררים גיחוך. הדבר מזכיר לי אותו אביון הרוכש מדי שבו בפרוטותיו האחרונות כרשים מיפעל-הפס. וחי באשליה כי הסיכוי להתשת-רותו קרוב, והדבר נמשך כבר עשרות שנים.

מזה 29 שנים, שבהן חינו תחת שילטון מפא"י, לא פסקה האש בגבולותינו. לחמנו ארבע מלחמות וקרבות-התשה ושילמנו מחיר יקר. זהו הסיכוי השלום, שעליו אתם שופכים דמעות כאשר חלף כביכול.

אברהם לוי, חיפה  
האם אתם באמת חושבים שהמולדת



„העולם הזה“, שבועון החדשות הישראלי • המערכת והמינהלה: תל-אביב, רחוב גורדון 3, טלפון 03-243386. תאריך: 136 • מען מברקי: „עולמפרס“ • מודפס ב„הדפוס החדש“ בע"מ ת"י אביב, רח' בן-אביגדור • הפצה: „גד“ בע"מ • גלופות: „גינקוגרפיה כפס“ בע"מ • העורך הראשי: אורי אבנרי • העורך: אלי תבור • עורך תכנות: יוסי שגון • עורכת כותוב: נורית יהודאי • ראש המינהלה: אברהם סיטון • מח' המורעות: רפי זכרני • המו"ל: „העולם הזה בע"מ.“

ממפ"ם. באיטוף תפחייאדמה בקיבוץ גן-שמואל?

מניין לקוח של זה של עובדות מעניינות ו/או משעשעות?

הן מופיעות, כולן, בעמוד 4 של גליון זה, במדור „זה היה הטולם הזה שהיה לפני 25 שנה“.

אני מזכיר זאת, מפני שנדמה לי כי מדור זה עדיין אינו זוכה, אצל חלק מן הקוראים, בתשומת-הלב שלה הוא ראוי, לדעתי. כי אין זה מדור שיגרת, המוקדש לנוס-טאליגיה, מן הסוג המקובל בעיתונים רבים בעולם. אנחנו מקדישים לו מדי שבוע עמוד

איכא ירי.

האם ידעת כי?

- מאיר יערי שירת במילחמת-העולם הראשונה כחייל בצבא האוסטרי, בחזית אלבאניה?
- משה שרת נעלם מעבודתו, ככתב דבר, כדי לפלרטט עם רקדניות רוסיות, שדיברו עימו רוטית ואמרו שהוא „הכי נחמד מכולם“?
- אביו של שחקן מכבי תל-אביב, בני



ממש — אפילו נחזיר שטחים? הרי עיקר כוונתם לגרשנו ולהשמידנו! הם מכריזים על-כך יוסייזם, ובכל-זאת אתם טומנים ראשיכם בחול, ולא רוצים לראות ולשמע. אתם משלים את עצמכם, אם אתם חוש-בים שעליידי ויתורים נפחית את הסבל וההרג. עם הוויתורים רק יגדל תיאבונם, וזה יגביר את ההרג והסבל. הרי אז רוב המחבלים — שהם כוח החלוצ הפרוץ — יהיו בקירבתנו ובתוכנו. במקרה כזה לא יהיה קל להתגבר עליהם, אם בכלל. כרגע, להאמין בשלום — זה רק חלום. עד שייוצרו תנאים ממשיים לשלום אמרי-תי — ואני חושש שזה לא יהיה בדורנו — דאגתנו העיקרית צריכה להיות: להרחיק אותם מארצנו מה שיותר. או, אולי, בכל-לחיות חיים גורמליים — פחות או יותר.

צעד מסוכן ימונה

אם הציבור בישראל הישלה את עצמו בכך שהנה, אחרי הבחירות, תקום ממשלה חדשה ובארץ ייכון שלום, הוא שגה מרות. מסביר שרק עכשיו מופיעות באופק הצרות האמיתיות, ולא אחד מכה על חטא על שנסחף עם הורם הריגעי של ההמון ונתן את קולו לליכוד. מי שטען תמיד כי הליכוד יביא מלחמה לאזור, מילחמה שעלולה להביא לשואה עולמית — הוא שצדק.

אני מאחלת לבגין בריאות ואורך-ימים, אך כדאי לו להתפכח מגישתו הקיצונית לבעיות המדיניות ולהפסיק לגנו את עמי העולם, ובכלל זה את יידידתנו היחידה עלי-אדמות, ארצות-הברית, שתודות לה אנו קיימים.

העולם אינו מעוניין במלחמה, ועדיין מלקק את פצעיו ממלחמת-העולם השנייה, ולא יועילו לבגין, לכהנא וללווינגר, ההכ-רות הקיצונית נוסח „תמות נפשי עם פלישתים“ ו„נעלה למצדה“. אין איש מאי-תנו הרוצה לעלות לשם ולשחוט עצמו במיודיו. בדרך זו נביא את הכלייה על עצמנו, כפי שקרה כבר פעם על פיסגת המצדה.

מפחד לחשוב שההיסטוריה עלולה לחי-זר על עצמה!

מאשה פורמן-הרפרי, רמת-גן

נוכה ההיסטוריה להאמינת הריגעית שי-פקדה איתנו בבחירות, מול השיגאה הפא-טאלית ביותר ששגה הבורח הישראלי אי-פעם מל הכוזה שניתן לימין בישראל — מול כל אלה — טוב שקמו אנשים אהדים, הוזהר המושאל שבו מתהדר הלי-י (המשך בעמוד 8)



גידדה מאיר(פון) לפני 25 שנה כרוזים קרוזים

שלם — לא רק מפני שהוא מלא עובדות פיקאנטיות ומהווה חומר-קריאה משעשע בזכות עצמו. נדמה לי שזהו מדור חשוב גם מפני שהוא משליך אור על התפתחות המדינה במשך דור. כימעט כל הבעיות הקיימות בי-מדינה כעת, היו קיימות כבר אז. חשוב לראות איך ניסו — או לא ניסו — לפני דור לפתור את הבעיות האלה. הדבר מאפי-שר הסקת מסקנות לגבי המחללים שהיו, השיגאות שנעשו, ההצלחות שהושגו, הי-כישלונות שנחלו.

דומה שהאדם הנהנה ביותר מן המדור הוא עורכו, דן עומר, המקדיש לו מדי שבוע זמן ניכר. הוא קורא את הגיליון, שהופיע לפני 25 שנים, במלואו. הוא בוחר מתוכו את הקטעים שהם, לדעתו, המאלפים ו/או המשעשעים ביותר לקורא של 1977. לא פעם הוא מגלה בגיליונות פנינים אנושיות ועיתונאיות, שנשכחו מכבר.

ייתכן שהקורא יסיק מסקנה נוספת מקריי-את מדור זה: שבמשך 25 שנים לא השתנה העולם הזה. אף כי כימעט כל חברי הי-מערכת התחלפו מאז. אנחנו עדיין לוחמים על אותם הדברים, ובאותה דבקות-במשימה, מתוך תיקוה שאנו רואים לסיסמה שהתי-נוססה כבר אז או בראש השבועון: בלי מורא, בלי משוא-פנים.

טבכ, היה האתלט דויד טבכ, שהשתתף באולימפיאדת הלסינקי ב-1952? חבר אחר באותה מישלחת היה הטייס אורי גליל, שבעבור זמורה גרם לאסון לאומי, כאשר מטוס הפייפר שלו נפל לתוך קהל של חוגגים בטכס לכבוד הצנחנים הי-יהודיים במלחמת-העולם השנייה? נכיה-מלחמה ערכו הסגנה תחת הי-סיסמה „אנו מניחים שאתם מצטערים ש-נשארנו בחיים“? שרת-העבודה גודרה מאירסון קרעה את הכרוזים של נכיה-מלחמה הי-שבותיים?

אביו של העורך האחראי הנוכחי של הארץ, גידעון סאמט, הקיבוצניק שימ"י עין סאמט, הגיע לעיתונות במיקרה, אחי-רי שסיפור לכתב דבר לפני 51 שנים על מישפט ששמע בבית-המישפט, ששכן בי-רחוב אלנבי, מול בית-הכנסת הגדול? ● אותו סאמט (אב) היה מקבל את משכורתו בצורת תלושי-שוקולד של בית-החרושת ליבר, ששילם בצורה זו עבור מודעותיו בעיתון?

● הבעלים הנוכחיים של הארץ, גרישום (גוסטאב) שילון, קיבל את העיתון כנדוניה לרגל חתונתו מידי אביו, שקנה אותו בי-מחיר 26 אלה לירות, וזאת בשעה שגרשום שוקן היה פקיד בבנק אנגלו-פלשתינה, הנקרא כיום בנק לאומי לישראל?

● גרשום שוקן היה הראשון שהירשה לכתבים, לפני 41 שנה, להשתמש במילה „פרוצה“, במקום המונח שהיה נהוג בימי-קודמו — „נערה שירדה מדרך הישר“? ● ד"ר משה סנה עסק, לפני פרישתו

תאריך